

Korporativ idarəetmə sisteminin qurulmasında konsaltinq (məsləhət) xidmətinin rolu

Korporativ idarəetmə sahəsində konsaltinqin məqsədi təsərrüfat cəmiyyətinin (səhmdar cəmiyyəti, məhdud məsuliyyətli cəmiyyət və s.; bundan sonra - cəmiyyət) korporativ idarəetmə səviyyəsini mövcud normativ-hüquqi aktların tələblərinə, qiymətli kağızlar bazarına çıxışın şərtlərinə və ən yaxşı korporativ idarəetmə təcrübələrinə uyğunlaşdırmaqla, onun investisiya cəlbediciliyini artırmaqdır.

Konsaltinq fəaliyyətinin hüquqi və metodoloji əsası aşağıdakılardan ibarətdir:

- Azərbaycan Respublikasının normativ-hüquqi aktları, Mərkəzi Bankın normativ aktları və s.;
- Korporativ idarəetmə sisteminin qurulması və idarə edilməsi üzrə yerli və beynəlxalq şirkətlərin məsləhətləri;
- Korporativ idarəetmə sisteminin qurulması və idarə edilməsi üzrə yerli və beynəlxalq şirkətlərin ən yaxşı təcrübələri.

Korporativ idarəetmə sisteminin qurulması sahəsində konsaltinq xidməti aşağıdakı işlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur:

- Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sisteminin auditı (korporativ audit);
- Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi;
- Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sistemində dəyişikliklərin həyata keçirilməsi;
- Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sisteminin işinin müşayiət edilməsi.

Korporativ auditin keçirilməsi səhmdarlara (iştirakçılara) və Direktorlar Şurasına (Müşahidə Şurasına) mütəmadi olaraq menecmentin (idarə heyətinin, icraçı direktorun) qanunvericiliyə və şirkətin daxili qaydalarına riayət etmə səviyyəsi barədə obyektiv məlumat almaq imkanı verməklə yanaşı, həmçinin normativ aktların tələblərinə uyğun açıqlanan məlumatların etibarlılıq və tamlığını təmin edir.

Şəkil 1. Korporativ idarəetmə sisteminin qurulması sahəsində konsaltinq xidməti

Korporativ idarəetmənin təkmilləşdirilməsi özündə aşağıdakıları ehtiva edir:

- Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sisteminin işlənilib hazırlanması;
- Cəmiyyətin korporativ idarəetmə qaydalarının (məcəlləsinin) işlənilib hazırlanması;
- Cəmiyyətin korporativ davranış (etika) məcəlləsinin işlənilib hazırlanması;
- Cəmiyyətin idarəetmə orqanlarının yaradılması və işinin təşkili reqlamentlərinin işlənilib hazırlanması;
- Cəmiyyətin idarəetmə orqanları arasında qarşılıqlı əlaqə reqlamentlərinin işlənilib hazırlanması;
- Cəmiyyətin uğurlu fəaliyyətində maraqlı olan tərəflərlə qarşılıqlı əlaqələrə dair siyasətin işlənilib hazırlanması;

Sözügedən işlərin nəticələri isə bunlardan ibarətdir:

- Cəmiyyətin korporativ idarəetmə məcəlləsi;
- Cəmiyyətin korporativ etika məcəlləsi;
- Səhmdarların ümumi yığıncağının çağırılması və işinin təşkili reqlamenti;
- Direktorlar (Müşahidə) Şurasının işinə dair reqlament;
- Direktorlar (Müşahidə) Şurasının komitələrinin və katibliyinin işinə dair reqlament;
- Təftiş Komissiyasının işinə dair reqlament;

- Cəmiyyətin kollegial idarəetmə orqanının işinə dair rəqlament;
- Maraqlı tərəflərlə qarşılıqlı münasibətlərin tənzimlənməsinə dair siyasət.

Bu sənədlər auditin nəticəsindən asılı olaraq:

- Saxlanır - cəmiyyətdə mövcuddur və aktualdırsa (yəni mövcud normativ sənədlərə müvafiqdir);
- Yenilənir - cəmiyyətdə mövcuddursa, lakin qismən normativ sənədlərə uyğun deyilsə;
- Yenidən hazırlanır - sənədlər mövcud deyilsə, yaxud tamamilə normativ sənədlərə uyğun deyilsə.

Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sisteminin yenilənməsinə aşağıdakı fəaliyyətlər daxildir:

- Korporativ idarəetmə sahəsində təşkilati-texniki funksiyaları həyata keçirən cəmiyyət əməkdaşlarına təlimlərin keçilməsi;
- Rəhbər vəzifələrdə çalışan əməkdaşlara korporativ idarəetmənin rəqlamentlərinin icrası üzrə treninqlərin keçilməsi;
- Maraqlı tərəflərlə (ilk öncə səhmdarlarla) işin təşkili.

Cəmiyyətin korporativ idarəetmə sisteminin işinin müşayiət edilməsi dedikdə, aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

- Səhmdarların yığıncaqlarının keçirilməsinə kömək göstərilməsi;
- Direktorlar (Müşahidə) Şurasının iclaslarının keçirilməsində Katibliyə kömək göstərilməsi;
- Direktorlar (Müşahidə) Şurasının komitələrinin işinin təşkilinə yardım edilməsi.